

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUNN

PRAKTISK VECKOTIDNING
FÖR
KVINNAN OCH HEMMET

Stockholm. Gernands Boktr.-Aktieb.

N:r 16 (226)

Fredagen den 15 april 1892.

5:te årg.

<p>Prenumerationspris pr år: Idun med Modetidning och kolorerade planscher kr. 8:— Idun m. Modet. utan kol. pl. > 6: 50 Idun ensam..... > 4:—</p>	<p>Byrå: Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr. (Aftonbladets nya hus.) Prenumer. sker i landsorten & post- anstalt, i Stockholm hos redaktion.</p>	<p>Redaktör och utgivare: FRITHIOF HELLBERG. Träffas & byrån kl. 12—1. Allm. Telef. 61 47.</p>	<p>Utgifningstid: hvarje helgfri fredag. Lösnummerspris 15 öre. (vid kompletteringar).</p>	<p>Annonspris: 35 öre pr nonpareillerad. För »Platssökande» o. »Lediga platser» 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv. Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.</p>
--	---	---	--	--

Constance Hultin.

De af Iduns läsarinor, som haft sin »sagotid» under några af åren från 1840—1860-talet, veta, huru fåtaliga och enkla sagoböckerna voro då mot nu. Men de voro kanske dess mer afhållna! Bland de för barnen käraste af de små tarfliga häftena med sina naiva kolorerade planscher voro de sagor, som »den gamla i skogen» eller »blinda mormor» eller »tant Lisbeth» berättade. Man råkade där hafsfurun, som, klädd i silfverskir, på bäckens strand skänkte sitt granna pärleband åt den pliktrogna i barnaskaran; eller den eklöfskransade skogsfrun, som lönade den modige gossen, emedan han trofast bevarat den honom anförtrödda skatten. Man såg godhetens ängel skänka barnen de hvita rosor, hvilka blomstrade, om de älskade hvarandra, men vissnade om de voro kärlekslösa. Den sköne necken förde barnen i en pärlemosnäckka till sitt slott af kristall och korall, där hvar och en fick sin högsta önskan uppfylld. Men den anspråkslöse, som blott bad att få lära spela en enda visa, erhöi neckens egen gyllene harpa och med

den musikens stora, heliga makt öfver människohjärtat samt gifvan att förnimma alla naturens, för andra ohörbara, stämmor. Man lockades in i ringen till de ljusa älfvorna, där de dansade i det aftondaggiga gräset under den blommande linden, eller ned i deras underjordiska rike, en värld af skinande hvithet, med träd och buskar af finaste silfver, där människobarnet fick guldtafforna, på hvilka det såg sina egna drömmar speglas i ömsom fagra, ömsom fula bilder. Man jublade öfver att endast den renhjärtade ynglingen var i stånd att under passionsblommans rötter finna klockspelet, som kunde hela allt lidande; man gladdes när de i djurhamn förtrollade fingor människogestalt igen, sedan de lärt arbetets eller ödmjukhetens hemlighet. Måne några af de estetiska eller etiska intryck, man senare i lifvet mottagit, i djup och innerlighet kunna jämföras med dem man erhöi från dessa och liknande sagor, där naturpoesin och den sedliga lifsåskådningen för barnet smälte samman till enhet, emedan lifserfarenheten ännu icke hunnit gräfvat sitt svalg mellan

Du måste vara ett, allenast ett,
Men detta helt;

Själj jättekräft blott dvärgagärning gett,
När hon blef delt.

G. SNOILSKY.

fantasi och verklighet, saga och sanning, utan leken och sagan voro den verkligaste delen af det verkliga lifvet?

Hvari bestod särskildt nämnda sagors trollmakt, en makt, som ännu verkar på nutidens sagoöfvermåttade barn, i fall de hittat de gamla böckerna på mors eller mormors bokhylla? Troligen däri, att sagoberätterskan själf lefde i den värld, hon för barnen upprullade, att hennes egen oskuldsdjupa själ naivt speglade sig i sagans sedliga syfte; att hennes egen fantasi just var »barndomsposiens», sådan V. Rydberg med så äkta känsla skildrat den:

Än därinne finns
slottet, som du minns,
och där leker än den vackra sagoprins;
än i måneglans,
klädd i flor och krans
sångens älfva sväfvar där i dans...

Denna sällsynta gamla, som till döden behöll barnets stora, troende blick, hade icke genom ovetenhet om lidandet lyckats rädda denna enfaldiga syn på lifvet. Hennes åttio år hade mer än de festas varit fyllda af stora sorger och små omsorger. Men hennes natur var en af de få lyckliga, som kunna öfvervinna det onda med det goda. En mångbegåfvad, helt igenom liffull personlighet, men som inne i själfva väsendets grund var resignerad; en djup natur, hvars hjärtessår aldrig kunde läkas, men på samma gång en blid natur, som aldrig kunde förbittras; ett vemodigt skaplygne, men en ljus lifssyn — sådana voro de annars svärförenliga motsatser, hvilka genom sin harmoni utgjorde det kännetecknande för den ovanliga kvinna, af hvars lif och personlighet jag här vill söka teckna några drag.

»Jag är en gammal gumma, som icke var med då krutet fanns upp, som icke gått genom något seminarium och ej bevistat några föreläsningar om kvinnans emancipation. Men jag har varit bland ryssar och kossacker, har genomgått lifvets stränga skola, och föreläsningar har jag hållit själf — i barnkammare och kök.»

Så börjar Constance Hultin sina »barndomsminnen från Åland»*, där det nämnda mötet med ryssor och kossacker ägde rum under kriget 1808—1809 och vid så späd ålder, att den lilla mera skrämmd än smickrad mottog den barukäre, svartmuskige Kullneffs smekningar.

Dotter af kyrkoherden Wännman och född i Hammarlands prästgård den 21 december 1803 var det i den åländska prästgårdshagen, som hennes lufs stora kärlek, den till blomorna, väcktes. När 1809 Åland jämte Finland gingo förlorade, flyttade Wännman till Sverige, där han tillbragte några orofyllda år under ansökningar om ett pastorat. Han saknade ej de då outhärliga »relationerna»: han var hofpredikant och f. d. lärare hos drottning Fredrika Vilhelmina samt hertigiinnan af Södermanland m. fl. i det vid århundradets början så moderna harpspelet, och hans hustru hade förnäma släktingar. Wännmans behagliga yttre, fina bildning och musikaliska talang hade nämligen förmått en karaktärsfast och ståtlig skönhet, grefvinnan Sofie Cronhjelm,

* Se N. I. T. för 1865 och 1867 (»En svensk småstad för 50 år sedan».)

att besegra dåtidens sega ståndsfördomar för att bli den ofrälse hofpredikantens hustru. Men pastoratet lät dock vänta på sig, och under tiden invigdes döttrarna i hufvudstadens flickpensionsbildning, hvarvid största vikten låg på danslektionerna för en operadansör. Ändtligen kom faderns utnämning till kyrkoherde i Vimmerby, och i dess fridfulla prästgård tillbragte de fyra flickorna Wännman från 1811 sin lyckliga ungdom. Föräldrarna ägnade sig båda åt deras undervisning, och den lilla Constance, som framför de andra ärft faderns musikaliska begåfvning, hade börjat spela, då hon var så liten, att hon måste stå bredvid harpan. Jämte en grundlig musikalisk uppfostran fick hon också en omfattande literär bildning. Ur deras egna verk, ej ur literaturhistorien, lärde hon känna våra skaldar; hon var ung samtidigt med Tegnér's, Geijers, Atterboms med fleres yppersta dikter och kunde dem utantill; hon hade på originalspråken tillägnat sig Schiller och Göthe, Rousseau och m:me Staël, Petrarca och Ariosto m. fl. Den tidens bästa undervisning var rakt motsatt nutidens: mycket icke mångahanda, själf tillägnelse icke eftersäggande, få men i ro bearbetade intryck — detta var dess metod, och resultatet blef få, men verkliga insikter och en hela lifvet igenom frisk bildningshälg. Så lärde sig t. ex. Constance Hultin vid öfver 60 år engelska, och medan stickstrumpan växte i hennes flitiga händer, hann hon läsa allt af värde, som kom i hennes väg. Luckor funnos nog i hennes kunskaper; visst skulle hon kanske stakat sig på de tyska småstaterna, men hon kände genom reseskildringar alla jordens land och folk; examinera växter kunde hon icke, men ville man veta, hvar eller när de blommade, då visste hon noga besked, och sporde man henne, huru de skulle trifvas, fick man en hel pedagogik till svar: »Håll af dem, skall du få se, huru de växa!»

Constance Wännmans ovanligt sorgfria ungdom, helt hängifven naturen, poesien och musiken, fick allvarligare uppgifter vid faderns död, och året efter lämnade hon föräldrahemmet för det nya, närbelägna Rumskulla, dit hon flyttade, då hon den 6 juni 1822 ingick äktenskap med C. M. Hultin, kapten vid Jönköpings regemente — ett äktenskap, som ledde fram både till guld- och diamantbröllop, vid hvilket den nittioåriga brudgummen, trots sina darrande händer och skumma ögon, lyckades finna och på brudens bröst fästa en knapp af de tidiga rosor, som för sextio år sedan prydd hans fagra, adertonåriga brud.

De sextio årens samlif hade varit godt. Constance Hultin var visserligen en af de den tiden talrika brudar, hvilka blifvit valda af en mans kärlek, innan deras eget hjärta valt, och de båda makarnes skaplynnen förblefvo alltid stämda i olika tonarter, hans realistiskt-humoristiskt, hennes idealistiskt-romantiskt. Kapten Hultin — som själf delvis tecknat sin utpräglad originella personlighet genom »En gammal knekts minnen», säger där, på tal om paraden på Grelsbys äng 1808, att han bland spektatorerna såg en präst, ledande en liten flicka, och fortsätter: »Fjorton år senare blef denna flicka min hustru. Det är visst urmodigt och opolitiskt att berömma sin hustru, men rättvisan förmår mig bekänna, att hon

snart ett halft sekel varit min bästa vän och högsta sällhet.» Och detta *mannens* vittnesbörd om sin lycka genom hustrun kan fullständigas med *hustruns*: att mannens kärlek varit mera vaken, än hvad annars i allmänhet plägade vara fallet i denna för-Dockhemiska tid. Själj älskande naturen, framför allt som jägare och fiskare, ifrig läsare af naturvetenskapliga och geografiska arbeten, låtsade han sig förakta »tevattens»- (d. v. s. skön-) litteraturen. Men i grunden delade han hustruns vittra intressen, uppmuntrade hennes författareskap och hade stor musikalisk begåfvning. När han blef för stelarmad att själf spela sin fiol, fortfor han dock att syssla kring harpan, som han strängade och stämde, och han firade högtid, när »mor» komponerat något nytt, helst om det var variationer till någon Bellmansmelodi eller folkvisa. Också utvecklade sig Constance Hultin genom denna sympati till en allt större virtuos på sitt instrument, öfverträffad, enligt sakkunniges omdöme, endast af Pratté bland sina samtida och Sjödén inom en yngre generation. Båda dessa harpkonstnärer beundrade lifligt hennes spel och uppmanade henne att offentliggöra sina talrika kompositioner — men dessa stannade fortfarande inom hemkretsen. Där fanns en tacksam och ej liten publik: af barnskaran blefvo fem söner och tre döttrar fullvuxna. Näringsomsorgerna växte med barnen, och för att skaffa ökade bildningsmedel till de unga började Constance Hultin ge ut de sagor, med hvilka hon först gladt sina egna barn. Denna ofvan skildrade sida af hennes författarskap är — jämte de många fint och godmodigt skämtsamma tillfällighetsdikterna — hennes originellaste. Hennes båda, genom sin handling sammanhängande, noveller *Ziguenerskan* och *Nemesis* äro i fyrtiotalets fantastiska smak, men sakna ej drag, särskildt af verklichetsakttagelse, som visa, att, ifall författarinnan fått ägna tid och arbete till sin egen vittra utveckling, skulle hon på detta område kunnat gått mycket längre, än hon nu hann.

Den episka dikten *Aslög* — som under ett makarne Hultins längre besök i Finland varmt uppmuntrades af deras vän J. L. Runeberg och trycktes i Borgå — har i själfva verket ej Aslög utan harpan till hufvudperson och särskildt för denna har författarinnan funnit själfkända poetiska uttryck*.

I slutet af 1840-talet måste familjen med djup smärta lämna det första, kära hemmet. Det nya — och sista — blef Kallernäs (under Sundsholm) i Södra Tjust, en af Smålands naturskönaste bygder. Barnen voro nu nästan alla vuxna, och från såväl fäderne som möderne hade de tagit i arf de egendomliga och starka naturer, som i rikt mått skapa både sorger och fröjder. Ingen erfor dem djupare än modern; innerligast delade hon både smärta och glädje med sonen Henrik, den i vår litteratur som *Måns Månson* bekante humoristen. Hans vådadöd 1869 blef af alla Constance

* Constance Hultins tryckta arbeten äro: barnböckerna *Lördagskvällarne* (1842), *Den gamla i skogen* (1852), *Blinda mormors sagor* (1859), och *Tant Lisbeths sagor i Adelstenar i sagoform* (1861) samt bidrag i Onkel Adams *Linnea*; vidare novellerna *Ziguenerskan* (1842) och *Nemesis* (1845), det episka poemet i flere sånger: *Aslögs saga* (1847) samt tillfälliga poem i ortens tidningar o. s. v.

Hultins många genomkämpade lidanden det, som tog djupast; från den tiden låg öfver det färade anletet den förklarade dager, som endast den vinner, hvilken modigt och stilla gått den tunga vägen genom dödsskuggans dal. I andra afseenden blefvo hennes senaste år de sorgfriaste i hennes lif. Genom en dotters trogna omtanke vardt hon till stor del befriad från de husliga bestyr, dem hon alltid plikt-troget sökt fylla, men för hvilka hon saknade håg och fallenhet, och som därför nedtyngt henne, isynnerhet då de ofta följts af stora ekonomiska bekymmer. »Men,» sade hon en gång, »jag kan dock aldrig minnas, att jag varit så trött, att jag inte orkat pryda med några blommor innan jag slutat stöket.»

Nu slapp hon ändtligen »stöket» och i sin lilla, kära kammare, där trädens grenar trängdes mot de små fönsterrutorna, kunde hon i ro få fördjupa sig i minnets eller aningens värld.

En januarikväll 1883 satt hon, som otaliga gånger förr, i sitt fönster, blickande upp mot stjärnhimlen under de känslor som voro hennes dogmfria religion: känslan af det gudomliga i människoanden och naturen; af en evig kärlek som tillvaros grund och en evig utveckling som dess mål. Hennes stämning tog sig uttryck i denna dikt:

Jag sitter i min tysta kammar'
Sin stjärnemantel natten spänt,
Vid horisonten Sirius flamar,
Och månen nyss sin stråle tändt.
Ej minsta vindfläkt lugnet stör,
Ej minsta ljud mitt öra hör.

Är det en bild af evigheten?
Af sälla andars frid och ro?
Nej! också där är verksamheten
Vår själs behof. Min fasta tro
Den är, att Skapar'n där har ställt
För andens sträfvan större fält.

Den fria anden kan ej mista
Den kraft, det ljus, han ägde här,
Och hvad på jorden var en gnista,
Slår ut uti en låga där,
En helig eld, som ren och klar
Från Gud sitt höga ursprung har.

Och verksam måste den ju vara,
Ej tändes den att glänsa blott.
O! må min ande väl bevara
Den lilla gnista, den har fått,
Att, då min vandring här är slut,
Den slår uti en låga ut.

Det blef hennes sista dikt — ty dagen efter träffades hon af det slaganfall, som en vecka senare — 23 jan. — stilla och vackert slutade hennes lif. Hennes gamle make tynade bort af sorg och fick redan i maj följa henne till hvilorummet under den stora linden på Vestrums kyrkogård.

* * *

Om någon i sanning lefvat hvad Almkvist kallade »törnros-lifvet» — ett blomligt, omedvetet, oskuldsfullt hängifvande åt religion, natur, skönhet — så var det Constance Hultin. En skuggning af vemod kunde ibland röja, att hon kände det hämmade i många af sitt väsens möjligheter till skapande och njutande, möjligheter, som skulle utvecklats, om hon fått vistas i den stora konstens och litteraturens värld, i en förfinad krets, som aldrig blef hennes. Men vemodet förjagades snart af tacksamheten att i stället ha ägt den omgifning, utan hvilken hon aldrig i längden skulle kunnat lefva. I naturen och i en stilla afsides landsbygd måste hon ha sin egentliga tillvaro. Hennes egen liffulla barnaskara var till och med ibland

för kvick för »mors» lefnadsvishet, hvilken barnen roade sig att sätta på det hala. Denna fromma enfald kunde ej lära sig tro på det onda, huru ondt hon än själf slitit; kunde aldrig åldras, huru gammal hon än blef; kunde aldrig finna lifvet fattigt, huru mycket det än beröfvat henne. I det Hultinska hemmet, med de gammaldags rummen, där det — enligt mannens humoristiska uttryck — ej fanns »många bord att slå vantarne i», var enkelheten endast öfverträffad af makarnes välvilja. Han doktorerade sjuka, och hon hade alltid milda ord till eller om den af ödet och människorna misshandlade; båda delade sitt bröd med de behöfvande, så långt det räckte. Constance Hultin hade den största förmåga att taga vara på skönheten öfverallt och alltid. »Jag behöfver så litet för att glädjas,» sade hon, »en smula mossor på en sten är ju redan något så vackert!» Och hon tycktes bokstaffigen själf slå ut i blom med hvar ny fågning, som våren och sommarn kallade fram i de sjöomarmade björkhagarne och ekängarne eller i den förvildade trädgården bakom Kallernäs gamla rödmålade envåningshus, en trädgård, där busksnären trängdes kring fruktträden och trädgårdsblommorna tittade fram ur högt, vajande gräs. Huru mången mänskenskäll ströfvade icke den gamla kring i hagarna och fortsatte sedan sitt svärmeri inne i de stora, tomma rummen — där harpan gaf så full ton. Med denna vän slutet intill sig — så innerligt, som man blott omfattar den, åt hvilken man sagt och kan säga allt — tillbragte hon timme efter timme, omfluten af månljus och vällyd, en bild af helig hänryckning.

När jag första gången stod framför fra Angelico da Fiesole's gamla, enfaldiga, hängifvet tillbedjande helgon på den varma guldgrunden, voro de mig icke obekanta: hela mitt lif hade jag sett ett sådant silfverhårigt huvud, hvars barnablyga, tacksamma, ljusbruna ögon otaliga gånger varit vända i andakt mot nattens stjärnehimmel eller vårens fruktblom eller sommarens liljor och rosor.

I denna tillvaro, där det att svikas eller att sakna för mången rymmer större delen af lifvets erfarenhet, blir det endast de, som aldrig svikit vår tro, hvilka vi aldrig upphöra att sakna. Dessa gestalter, som i ogrumlad klarhet fortfara att teckna sig mot minnets guldgrund, de äro våra verkliga välgörare. För en hvar, som stått Constance Hultin nära, förblir hon en sådan stor välgörare. När en harpa tonar, när hennes älsklingar, vårens vita blommor, slå ut, står hennes blida ansikte för ens inre syn; och man möter hennes blick när de ord ljuda, hvilka, lika väl som syrener och konvaljer, tyckas i sig samla en hel sommar af ljus och värme: saliga äro de saktmodiga, de barmhertiga, de renhjärtade, de fridstiftande . . .

Ellen Key.

Kvinnans bestämmelse är lika storartad som mannens, men den är därifrån skild, och då hon icke förmår uppfatta betydelsen af denna olikhet, utan eftersträfvat en hennes eget väsende fördunklande likhet med mannen, måste hon förlora sitt eget värde, dock utan att i stället kunna förvärfva sig det, som tillhör hennes förebild.

I. Hwasser.

Påsk.

Efter Adolf Böttger.

Nu ringa klockorna påsken in
I alla bygder och länder,
Och jubel fyller de frommas sinn,
Att våren återvänder!

Nu spritter jorden af salig lust,
Dess fäll i grönska blandas,
Den blåa sippan sitt öga just
Slår upp, och skogen andas.

Nu sprängas fångslade knappens band,
Och ljuset flammar och bäfvar:
Oändlig kärleks helge and'
Utöfver vattnen sväfvar.

J. N—g.

Våra studentskor.

Ett litet bidrag till den svenska kvinnoemancipationens historia

af

S. M.

I.

I nr 4 af denna tidning för innevarande år mötte oss den uti Iduns spalter ovanliga synen af ett manligt porträtt. Det var bilden af afidne riksdagsmannen *Carl Johan Svensén*. Porträttet åtföljdes af en skildring af Svenséns verksamhet i nämnda egenskap för befordrande af den svenska kvinnans intressen i socialt och ekonomiskt afseende. Där erinrades bland annat om denne mans kamp för att bereda kvinnan tillträde till våra universitet och rätt att där afägga vissa examina, en kamp, som, enligt hvad vi alla veta, krönades med den framgång, att begreppet student-ska, som för blott 25 år sedan endast innefattade en dunkel framtidsdröm, i dag betecknar en lifslevande verklighet. Denna artikel ingaf oss tanken att något efterforska de praktiska resultat af denna betydelsefulla reform, mot hvilken, då den af Svensén drogs under riksdagens pröfning, så många röster varnande höjde sig. I den öfvertygelse, att ämnet skall intressera mången af Iduns läsekrets, bedja vi att här få framlägga en del af hvad vi funnit. Därpå skall ock i någon mån visa sig, huruvida reformens motståndare fått rätt, eller om deras mörka spådomar kommit på skam.

Men innan vi tala om resultatet, sådana de i dag visa sig, af Svenséns ifrågavarande arbete, bedja vi få erinra något om de strider, ur hvilka hans förslag så segrande framgick. Om vi här nödgas blifva litet vidlyftiga, beror detta på ämnets rikedom och dess betydelse för den angifna frågan. Vi skola i alla fall söka att ej för mycket trötta vår benägna läsarinna.

Det var — såsom i ofvanberörda artikel redan omtalats — Svensén, den ostuderade odalmannen, hemmansägaren från Tveta i Småland, som vid 1865—1866 års riksdag, vår sista ståndsriksdag, väckte en motion, hvaryrkades — förutom en förbättring af kvinnans ställning inom telegraf- och postverken (dit hon på grund af nästföregående riksdags hemställan erhållit tillträde, men där hon hittills blott blifvit använd på de lägsta och sämst afönade platserna) äfvensom hennes rätt till anställning vid statens järnvägs- och telegrafverken och till andra för henne passande befattningar på den civila tjänstemannabanan — att »svensk kvinna, lika som man, måtte vara berättigad blifva offentligen examinerad vid rikets universitet, icke allenast i fullständig studentexamen* utan och för erhållande af filosofie- och medicine-doktorsgraderna samt jämväl i de delar af rättsvetenskapen med därtill hörande ämnen, som berättiga till kansliexamen.»

I det utskott, allmänna besvärs- och ekonomisk-utskottet, där Svenséns motion erhöi sin första behandling, voro meningarna mycket delade. Pluraliteten, hufvudsakligen bestående af borgare- och bondeståndens representanter, genomdref dock ett utlåtande, som ej blott på det varmaste understödde motionärens syften, utan till och med gick längre än denne. Däri förklarar utskottet »rättighet böra medgifvas kvinna att såväl vid de högre elementarläroverken undergå s. k. afgangsexamen som vid rikets universitet och dithörande anstalter deltaga i undervisningen och aflägga inom de världsliga fakulteterna förekommande examina.» Utskottet ville sålunda, utöfver hvad Svensén föreslagit, lämna kvinnan tillträde äfven till de rent juridiska examina (hufvudsakligen den s. k. hofrättsexamen och juris kandidatexamen). Alla akademiska examina skulle hon få aflägga, endast med undantag af de teologiska.

Men mot detta vidtgående förslag reserverade sig en stor del af utskottets ledamöter från ridderskapet och adeln samt prästeståndet. Det sätt, hvarpå en bland dessa reservanter, professor *Sigurd Ribbing* från Upsala, formulerade sin åsikt, väckte sådan uppmärksamhet bland såväl meningsfränder som motståndare, att vi måste bedja att här få anföra åtminstone hufvudpunkterna af hans reservation. Den uttalar nämligen med skärpa och reda hvad en mycket stor del af den högre bildade allmänheten på denna tid tänkte. Om våra läsarinor finna den något hårdsmält, så erinra vi endast om, att det är en professor i teoretisk filosofi, som talar.

Professor Ribbing söker ett svar på den frågan, till hvilka offentliga befattningar kvinnan kunde anses lämplig. Han uppställer därvid såsom allmän norm den sats, att kvinnan icke är passande för någon sådan verksamhet, som väsentligen förutsätter och innebär användning af det rena, isolerade förståndet, eller som genom hvarje inblandning af känsla och fantasi såsom bestämmande skulle förvidas från sitt syfte. »Enligt denne norm» — säger han — »och för att ej tala om prästerlig befattning, då utskottet ej för kvinna föreslagit rätt till sådan, anser jag henne icke vara lämplig till jurist, då för denna uppgiften är tillämpning af lagens allmänna regel i hela dess renhet, ofta hårdhet. Af hufvudsakligen samma skäl anser jag henne ej heller böra kunna bekläda åtminstone de högre platserna inom kansliet och de administrativa verken. I af-

* Att denna examen från och med 1864 hade blifvit öfverflyttad till skolorna, synes ha undgått Svensén, då han skref sin motion. Felet rättades sedan vid motionens behandling i vederbörande utskott.

seende på den filosofiska graden får jag förklara, att dess absolverande, liksom i allmänhet vetenskap i ordets strängare bemärkelse, för kvinna helt enkelt är omöjlig, ett af hela kulturhistorien bekräftadt påstående, som icke vederlägges däraf, att kvinnor funnits, som mer eller mindre utmärkt sig i olika arter af konst. Återstår så medicinen. Och då dess praktik, ehuru grundad på vetenskap — som dock är mer åskådlig än någon bland de s. k. stränga — tillika väsentligen innefattar användning af lycklig instinkt eller »blick» samt utgör konst; då dessutom i utskottet närvarande sakkunnig person intygat kvinnans framstående lämplighet för läkareyrket, synnerligen vid de sjukdomar, som äro egna för hennes kön; så vill jag med min röst ej motsätta mig att inom vissa gränser tillerkänna kvinna rätt till nyssnämnda yrkes utöfvande och afläggande af de kunskapsprof, som därför utgöra vilkoret». Hvad reservanten på grund häraf vill medgifva kvinna blir slutligen endast rättighet att aflägga afgangsexamen vid högre elementarläroverk samt kunskapsprof och examina för vinnande af medicinsk grad vid universitet med tillstånd för henne att därefter praktisera, dock utan rätt till offentliga läkareplatser.

Vid behandlingen inom stånden af utskottets betänkande med åtföljande reservationer drabbade ånyo andarna häftigt samman, liksom de gjort i utskottet. Den intressantaste eller åtminstone pikantaste diskussionen härvid var den, som fördes hos ridderskapet och adeln. Vi tillåta oss några citat därur.

En ledamot, som opponerade sig mot professor Ribbing's yttrande i reservationen, att vetenskap i ordets strängare bemärkelse vore för kvinna »helt enkelt omöjlig», förklarade sig fullt och fast öfvertygad, att kvinna med samma uppfostran, samma tillfälle till tankekräftens öfning som mannen skulle kunna mäta sig med denne äfven i användning af det rena, isolerade förståndet. Och en annan talare slutade sitt i samma riktning hållna anförande med orden: »Med afseende på professor Ribbing's kategoriska förklaring, att filosofiska gradens absolverande för kvinna helt enkelt är omöjlig, påstår jag att huru därmed i verkligheten förhåller sig, kan professor Ribbing icke veta.»

En tredje talare, mer tveksam, citerar Tegnérs ord:

»Men ack, natur, vi öfvervinna ej dig; i hydda som på tron, som sömmerska, som amazon, din kvinna blir ändå en kvinna, en ranka, vissnad om ej stödd, ett väsen, hvartill hälften felas.»

Den talare, som af helt naturliga skäl hade ett afgörande inflytande på ståndets beslut, var generaldirektören *Magnus Huss*, den berömda läkaren och läraren i medicin. Han vitsordade kvinnans lämplighet för läkarekallet, men, som han tillika ansåg det vara ett oeftergiftigt vilkor för hennes deltagande i de medicinska studierna och öfningarna, att dessa, åtminstone i vissa delar, skildes från den manliga ungdomens, yrkade han, att man först skulle hos kongl. maj:t begära en undersökning, huruvida tillfälle till undervisning i alla till medicine-doktorsgraden hörande ämnen kunde beredas kvinna. Beträffande de filosofiska och juridiska studierna ställde sig Huss på Ribbing's sida och kom, efter en lång utredning rörande kvinnans natur och bestämmande, till den slutsats, att kvinnans svagare fysik nekade henne förmågan att utstå de ihållande själsansträngningar, som fordrades ej blott för de spekulativa vetenskaperna, utan och för förrättande af flertalet bland statens högre värf. Med anledning

af detta sista yttrande replikerar en följande talare: »Herr Huss har fällt ett yttrande, som jag icke väntade mig af en så djup tänkare, det nämligen, att högre andlig förmåga fordrar högre kroppslig kraft. I England förevisas f. n. en jätte, som är mycket stark. Han skulle således, enligt hr Huss' påstående, äfven vara ett snille; men nu är han helt simpelt idiot. Männe icke hela denna sats sålunda får öfverflyttas till fraserens område?»

Samma lifliga förkampe för kvinnans emancipation slutar sitt anförande sålunda: »Jag slutar nu med att förklara, det jag anser utskottets förslag vara ett vackert testamente, som svenska riksdagarnas sista ekonomi-utskott lämnar efter sig. Jag gläder mig, att det vågat uppställa den lika höga som rättvisa satsen: man och kvinna böra vara lika berättigade. Jag tror det vore ridderskapet och adeln värdigt, om ridderskapet och adeln, innan det såsom stånd upphör, för sin del godkände denna ridderliga tanke». Och såsom ett eko häraf ljuder det från en annan lika entusiastisk riddersmans läppar: »Jag sätter min ärelystnad däri att få vid den sista riksdag, där ridderskapet och adeln uppträder såsom stånd, med min röst bidraga till lösandet af en fråga, som lärer till största lycka för staten; och känner jag mig stolt att veta, det mina ord, svaga representanter af den varma känsla, som rör sig inom mig, då jag strider för kvinnans utvidgade rättigheter, grundade på en sann bildning, blifva för evärlidiga tider stående i ridderskapets och adelns protokoller.»

Det fanns, som vi se, varma försvarare af kvinnans sak inom rikets 1:sta stånd; men resultatet blef emellertid, att ståndet endast ville gå så långt, som generaldirektör Huss föreslagit.

”Iduns skollofskoloni.”

Åter komma vi igen, vänliga läsarinor, för att klappa på edra hjärtan till förmån för de fattiga små skolbarnen. Tack vare eder frikostighet har redan tvänne år Iduns skollofskoloni varit en vacker verklighet, och vi våga med tillförsikt hoppas, att I ej heller nu vänden Er bort från det goda verk, som är begyndt.

För alla våra vänner från de gångna åren är alltså detta namn — »Iduns skollofskoloni» — väl bekant. För dem, som senare värfvats till vår stora läsekrets, föreställa vi oss, att den idé, det representerar, snart skall bli lika omhuldad och kär. Genom frivilliga bidrag från våra läsarinor bereddades under hvardera af sommarne 1890 och 1891 tillfälle för ett tjugotal små fattiga och klena Stockholmsbarn att efter den långa mörka vinterns skolarbete tillbringa en glädjefull och stärkande sommarejour i skärgården — en förmån af lätt insedd betydelse för dessa barn från armodiga, glädjefattiga hem.

De tvänne årens i alla afseenden fruktbringande resultat böra väl endast uppmantra oss att ej förtrötts! Med förenade krafter, varmhjärtade läsarinor, skola vi nog äfven i år sättas i stånd att utsända

en egen skollofskoloni.

Erfarenheter, vunna under de föregående åren, skola helt visst för hvarje ny gång underlätta och förbättra anordningarna till de ungas kroppsliga som andliga fromma.

Vi äga färdig den alltid kostsamma uppsättningen af sängkläder och husgeråd — några kompletteringar möjligen dock behöfliga. Och då vi därtill tro oss kunna påräkna att få lägga ledningen i samma goda händer, som hittills så lyckligt skött uppdraget, kräfvades endast, att våra läsarinners intresse lika kraftigt som förr träder till, för att vi redan på förhand kunna hysa det bästa hopp om företaget. Dock för en god gärning ha vi aldrig förgäfvats behöft vädja till svenska kvinnor.

Som en grundplåt för insamlingen ha vi att lägga dels något öfverskott från i fjol, dels 100 kronor, som vi nu som då själfva teckna. De minsta bidrag mottagas tacksam. Ingen, som något kan offra, skall draga sig undan — det är vårt vissa hopp. Sommaren är snart öfver oss. Insänden därför, ärade läsarinna, *oförtöfvadt* edra bidrag till Redaktionen af *Idun, Stockholm, i postanvisning eller postsparmärken (ej frimärken)*. Vid försändelsen bör tydligt angifvas, att densamma är afsedd för »*Iduns skolofskoloni*».

Alla inflytande bidrag redovisas i *Idun*. Stockholm i april 1892.

Redaktionen.

Våren på landet.

Då han vaknade på morgonen, var det med en underlig känsla af att ligga på sjöbotten. Hvar var han? Han kände icke igen sin hårda, stärkande tagelmadrass, utan bolstret sköt upp på alla sidor och nästan begrof honom i sin mjuka omfamning.

Och så ljust det var i rummet — det lilla gästrummet utan rullgardiner, endast med röda, kortstubbade kappgardiner för de öfversta rutorna och med den diminutiva verandan utåt sjön — så flammande, strålände af sol som brännpunkten i en spegel.

Med en suck af välbehag sjönk han på nytt ned i kuddarne. Ja visst, — där var Centralstationen, tåget, som skramlande och skakande brusade fram mellan höga banvallar, som åt norr ännu voro alldeles hvita af snö, förbi röda vaktstugor med trapporna fullsatta af ullhåriga, tidigt solbrynta ungar och öfver vida åkerfält, där vårfloren glänste som silfver mellan svarta komposthögar — jordbrukarens guld.

Med ens sprang han upp och började kläda på sig. Det gick så ovanligt fort, denna morgon. Hm! källvatten, hårdt så det knastrade mellan knogarne, och tvålen låg som en kiselsten i handen. Han öfverraskade sig med att gnola högt, då han ordnade halsduken framför fönsterrutan, och såg ut öfver den nakna trädgården och öfver stranden, där isen började sin hvita bana.

I farstun mötte han sin värds stora, arbets hårda näfve, som stack fram ur en från lukt af ladugård. Om han ville ta en titt dit upp? De nya ostfriesarne med bogar breda som på en treårs tjur och med jufver — åh, det var en syn! Sex kannor om dagen, du!

Han svarade allvarsamt, att sex kannor om dagen var visst rysligt mycket. Så smålog han och gick ner åt trädgården.

I skuggan var luften kylig och marken hård, med en glasaktig anstrykning nere i fördjupningarna efter gårdagens små och stora fötter och hjulspår, — det var nog kälen,

som gömde sig i jorden och väntade på de förlossande vårregnen, men uti trädgården rådde södersol. Och där baddade den på. Hela slutningen var i ett formligt upplösningstillstånd. I hvarje ögonblick föreföll det, som om hemlighetsfulla band brusto, som om allt vore på väg att antaga nya tillvarseformer. Och nere vid drifbänkarne, i lä som de lågo och i en sol — han måste rent af sätta sig! Det var dock en underbar känsla, som betog honom midt i denna obundna orgie af värmlif. Från bänkarne kom en kväfvande, ångliknande dunst, och ur den feta myllan steg ett brådsnkande virrvarr af grönt, marken under hans fötter svedde som en jäst, det porlade, sipprade, kvittrade, sjöng i luften med en sälsam klang, buren fram på dessa mäktiga solstrålar, som kommo allt att darra för hans ögon som luften i en ugn.

Han spratt till, vid att hakan slog emot skjortbröset, och fortsatte sin gång.

På den torra solbacken lågo barnen hufvudstupa och letade efter blåsippor i det gråbruna gräset, men han gick förbi. Det löper en gångstig efter stranden, och den följer han, tills alarne bukta af inåt den lilla trånga viken mot norr, och där ställer han sig på ett gammalt gungbräde och utstötter en sakta hvissling.

Det var då för märkvärdigt! Här inne i viken är det ju icke vår ännu. Det är kallt, och snön ligger inne bland buskarne, och så denna lilla insjö, där isen är körbar — han for ju där senast i går kväll — och den höga stranden midt emot, där snön öfverallt glindr fram mellan furorna och tycks skratta åt den afskalade stranden på solsida.

Men då ha de ju rätt, som påstå, att den nordiska våren är bara humbug! Han kom att tänka på trädgården, på drifbänkarne, solgasset, sorlet i marken och blef tveksam.

Tst! Det var visst kyrkklockorna. Det var ju söndag och redan kyrkdags — nå, han hade börjat sin gudstjänst litet tidigare. Så blåste lokomotivet och arbetade sig stönande uppför backen vid stationshuset, och det blef tyst igen, och en långdragen susning drog igenom skogen.

Han kände sig vek till sinnet och hörde upp att hvissla.

* * *

Han hade en väldig aptit till frukosten.

»Det är våren,» sade värden, »den tror jag vi ta oss en halfva på.»

Efter frukosten voro alla naturfånerier som bortblåsta, och han visade ett sådant intresse för livets sunda, praktiska verklighet, han resonerade så med hela sin själ om kainit och tomasfosfat, om smör, mjölk och margarin, att hans vän, jordbrukaren, betraktade honom med stora ögon.

Den fina stadsherren skulle belönas, en cigarr stacks i hans mun, och han fördes upp till ladugården.

Men då vännen med en viss högtidlig gest slog upp ladugårdsdörren och han såg den stora byggnaden i hela dess utsträckning uppfylld med praktiga djur, där de svart och hvita ostfriesarne lyste bland brungula Ayrshire ända bort till dörren till oxstallet, då han såg alla dessa svarta, hängifna ögon och viftande svansar, dessa breda ryggar, under hvilka filäten bågade, dessa massiva, köttiga lår, spända jufver, då han hörde kättingarnes rassel och djurens fromma bölande, då föll det som fjäll från hans ögon.

Ah, nu förstod han sin vän, jordbrukaren.

Ty detta var dock något att lefva för och — lefva på. Hvilket nöt hade han icke varit! Skogen var vacker att se på, men hvad var det mot att ha den i vedkällaren, visst var ängen förtjusande, men omsatt i glace och stiltonost var den betydligt styfvare, nog var våren härlig, men hvad var den ändå mot en god middag med kaffe och cigarrer efteråt!

På eftermiddagen spelade han vira med sin värd och en ung egendomsegare i trakten — han, som brukade afsky kortspel, hade en briljant tur, räddade fem betar på omvingling och tog hem två viro i högsta färg. Under ett uppehåll gick han ut på förstubron. Stjärnorna sprakade på himlen, och månen spred sin silfverglans öfver trädgården, lekte med glasrutorna på drifbänkarne och blänkte öfver sjön, medan en sakta vindstöt for igenom skogen och dog bort på andra stranden.

»Regn skulle vara bättre för jorden,» sade han, tog cigarren ur mun och lät askan falla.

Thore Blanche.

Hvarför sjunga vi ej mera?

Det är ett odisputabelt faktum, att sångens anda håller på att dö i vårt land. I den gamla goda tiden tonade de enkla visorna på folkets läppar, i hemmet samlade modern barnen omkring sig, och ur ungdomliga strupar klingade sången, konstlös visserligen, men frimodig och varm, medan de klara ögonen lyste och hjärtan klappade i raskare takt. Då var ännu sången en allas gåfva, en öskt tolk för ett ursprungligt känslolif; då togo flickans drömmar omedvetet gestalt i någon af våra svärmiskt veka folkmelodier, medan nälen gick; och gossens yra ungdomsmod, hans kärlek för fosterlandet, hans brinnande dådlust — alla känslor funno uttryck i sång. På logen gick slagan till sångens takt, vid de glada gillena, hemmets stilla andaktsstunder, i ensamhetens svärmeri, i arbete, hvila och lek — ingen räddes att gifva sin stämning luft i konstlösa toner, sprungna direkt ur naiva hjärtan.

Den tiden kunde ännu alla sjunga! Fosterländska sånger såsom »Mandom mod» och »Du gamla, du friska» eldade till kärlek för fädernebygd, våra sköna folkvisor voro på allas mun. I våra dagar är sången tyst; konstsången öfvas af fackartister och ett fåtal röstbegäfvade; den flerstämmiga sången af våra stundkörer och några amatörkvartetter, som omfatta ett försvinnande fåtal af vårt lands befolkning. De andra — de som icke kunna sjunga »artistiskt» — de våga icke öppna sin mun till ett ljud. Folksången, den enkla, enstämmiga, naiva folksången är död.

När ett folk mister gåfvan att sjunga, mister det en del af det bästa i sin karaktär. Det är materialismen, som håller sitt segerrika intåg bland folkets mängd, förnöjsamheten aflöses af njutningslystnad, sinnets ro af ofrid och en harmonisk utveckling af kampen för materiel vinning. Folket har med andra ord lärt att njuta lifvet; man tror ej längre på, hvad i gamla dagar var en heligt; man vet ju inte, hur länge man lefver här på jorden, och vill helst njuta så mycket som möjligt, så fort som möjligt. Men den, som ej kan tillfredsställa sina många önskingar, den som ej lyckas njuta lifvet, så som han önskar, skjuter skulden på samhället och vänjer sig att missakta det. Och de, som äga gods och guld, hvilkas lif ej förbittras af någon kamp för utkomsten, söka allt för ofta förströelser blott för att öfverskyla birsten på ett sundt och harmoniskt inre lif. Men hela denna atmosfär kväfver sången, folkets sång. Där sinnets naturliga jämnvikt fattas, där lider själen skada, där kan ej sången trivas. Det bekanta tyska ordspråket

»Wo man singt, da lass dich ruhig nieder,
Böse Menschen haben keine Lieder.»

är snart ett öfverflödigt tal, ty man skall snart förgäfvats söka människor, som sjunga.

* »Där man sjunger, kan du tryggt slå dig ned; dåliga människor ha inga sånger.»

Mödrar, sjungen för edra barn; låten dem själva sjunga! Ingen har för obetydlig röst till att i en enstämmig, enkel sång kunna gifva enkla, rena känslor uttryck, en ren glädje, en ren andakt, en ren fosterlandskärlek, ja — hvarför icke — en ren sorg. Icke minst i lifvets skugga ger sången ljusning.

Svenska mödrar, rädden sångens skatt åt Sveriges barn!

* * *

Detta var några af de tankar, som framställdes och väcktes hos oss vid ett föredrag, som den kände rektor K. E. Palmgren, grundare och föreståndare för den »Praktiska arbetsskolan för barn och ungdom» härstädes, i söndags för en fulltalig och på bifall frikostig publik höll i Musikiska akademins hörsal. Rektor Palmgren påvisade det faktum, att sången som sällskapsnöje allt mera börjat försvinna, vare sig det gäller att gifva uttryck åt stundens glada stämning eller att i samlad kör låta de fosterländska känslorna tala. Detta tillskref föreläsaren dels den öfverhandtagande kvartettsången, dels också den öfverdrifna förnämitet, som gör att man är rädd för att låta höra sin röst, emedan man fruktar att öfverträffas. Man sjunger ej för att glädja sig själf och andra, utan för att briljera. Skolorna och universiteten ha däri en stor skuld, emedan där endast de goda rösterna tillåtas öfva sig. Och hvad hemmen angår, är den tid förbi, då man sjöng — far och mor och barn — endast därför att man älskade sången och hade behof af den för att gifva uttryck åt en naturlig och oskyldig glädje.

På ett ypperligt sätt illustrerade operasångaren hr *Lundqvist*, fröken *Selma Ek*, hr *Sven Scholander* och en unison kör af gossar från hr Palmgrens egen skola, hvad föreläsaren så varmhjärtadt framhöll, hvilken tjusning, hvilken frisk hänförelsens kraft bor i den enkla, folkliga svenska sången — en kraft, hvilken aldrig borde få upphöra att verka på allas våra hjärtan!

Tre systrar.

En sannsaga

berättad af

Vilma Lindhé.

(Forts. o. slut fr. föreg. n.r.)

Han tyckte om att ha henne med på sina vandringar kring ägora och att resonnera med henne, ty hon hade både intresse, förstånd och egna åsikter.

Det stora hushållsmaskineriet hvilade helt och hållet på hennes axlar. Tjänarna hade lärt sig att se upp till henne numera. Ingen tänkte på, om hon, var ful eller vacker — hon själf allra minst. Det hade kommit något lugnt, värdigt i hennes väsen och ett varmt, godt uttryck i de själfulla ögonen.

Tid hade hon alltid att läsa högt för sina föräldrar, att hjälpa fadern med räkenskaperna och följa modern på hennes vandringar till grafning. Tid också för sjuka och nödlidande. Endast på sig själf hade hon sällan tid att tänka.

Öfver allt behöfdes hon — ute och inne — och hennes namn nämndes med kärlek och välsignelser.

Under den lidandets tid, som följde närmast systrarnas bortgång, hade hon sett upp till den unge pastorn som till sin enda hjälp och räddning. Hennes förhållande till honom var hundens till sin herre, slafvinnans till sin härskare — den hjälpbehöfvandes till sin Gud.

Småningom — allt som hennes själ växte ut i skönhet — lärde hon sig att se högre upp efter hjälp, och hennes sätt mot honom blef då ett annat.

Väl kom hon alltid till honom med sina tvifvel, sin sorg och sina missräkningar samt

rådfrågade honom i både andliga och lekamliga ting, men ej längre med den underordnades ödmjuka bafvan, utan med en systers frimodighet gent emot en äldre bror.

Allt som tiden gick, utvecklades hennes själslif till samma nivå som hans, och nu hände det, att han lika mycket behöfde hennes hjälp och råd som hon hans.

Hennes lif var rikt med sina många intressen, och hon tänkte sig det aldrig annorlunda — önskade det ej heller.

* * *

Våren hade kommit sent detta år, men liksom genom ett trollslag stod också allt färdigt med ens.

Det var som hade örter, gräs, blad, knoppar och blommor rusat fram i vild kapplöpning för att vara med, få plats, ta fatt hvarandra och ej försinka sig till den stora vårfesten.

Anna kom från trädgården med en korg sparris, som hon stuckit ut, och stannade på terrassen, medan hon såg bort öfver sjön och de blånande bergen i fjärran.

Nästän för första gången tänkte hon, att hennes värld ändock varit bra trång, och att utom fädernehemmet allt var henne främmande och okänt.

Hon hade aldrig tid att längta — och hvad skulle hon väl längtat efter? Men ändock fylldes hennes ögon med tårar, och en känsla af ensamhet kom öfver henne midt i det spirande, brådskande lifvet rundt om.

»Nej! Nej! In i arbetet igen!» tänkte hon och grep fastare tag om korgen hon bar på armen.

Syrenerna blommade, och fruktträden stodo som skära eller hvita jättebollrar, kring hvilka bien surrade.

Hade det varit lika härligt hvarje vår, utan att hon sett eller känt det?

Lika härligt kanske den våren, då hon såg endast mörker och natt? Hon ryste till vid minnet däraf.

Ljudet af fotsteg nere på stentrappan kom henne att spritta till.

Det var kyrkoherden, och hon rodnade af glädje, medan hon räckte ut sin hand emot honom.

»Hela Öboda ser ut som ett blomsterkvarter hemifrån mitt,» sade han skämtsamt, »och jag måste öfver för att se härligheten på nära håll.»

»Ja, är det inte vackert?» sade hon med glänsande ögon.

»Jo, det är vackert!» svarade han, utan att vända sina blickar ifrån henne.

Han hade blifvit fylligare och manligare, men ansiktet var ännu lika barnsligt godt med samma varma glans öfver sig.

»Jag förstår inte, att lifvet kan bli så soligt och ljust, när det en gång varit så mörkt,» sade hon sakta.

»Det förstår jag däremot så väl,» svarade han mildt, »ty det är vår inre värld, som helt och hållet ger färg åt den yttre, liksom den oftast ger uttryck åt våra anletsdrag. Ni är inte att känna igen nu, Anna.»

»Kanske inte,» svarade hon vemodigt. »Ibland tänker jag, att det är något förfärligt — något rent orättvist uti, att två måste gå under, för att en skulle räddas.»

»Vi människor kunna knappast besvara en enda af lifsgätans många *hvarför*; men en förklädd välgärning ligger nog oftast under hvarje pröfning — och hvem vet, från huru mycket lidande dessa unga förskonats.»

Hon såg forskande upp i hans ansikte.

Anade han manne något af deras hemlighet? Hon ville ej fråga — skulle aldrig vidröra detta ämne, det vore som att vanvördigt träda in på helgad mark.

Här stodo de åter på terrassen, han och hon, liksom en gång förut. Båda tänkte därpå!

Hvad hade hon varit utan honom?

Något af den gamla ödmjuka tacksamheten kom plötsligt öfver henne — ofrivilligt böjde hon sig ned och kysste hennes hand. I samma ögonblick hon gjort det, ångrade hon sig.

»Det var här — på denna samma plats — ni räddade mig för detta och för ett kommande lif, sade hon, till hälften stolt, till hälften urskuldande. »Det var för detta jag tackade er. Hur ni kunde vara så god emot mig redan då, förstår jag inte.»

»Kanske emedan jag älskade er.»

»Mig?!»

Hon stirrade på honom, blek af rörelse, utan att förstå.

»Jag minns ej längre den tid, jag *inte* gjorde det!»

Det kom en mattighet öfver henne — så stor, att hon kände sig förlamad och sjönk ned på stentrappan.

Som en gång förut satte han sig bredvid henne och tog hennes hand i sin.

»Det är inte möjligt,» sade hon afvärjande.

»Har du aldrig sett det — aldrig förstått det — aldrig väntat att få höra det?» frågade han ömt.

Hon teg.

På sista tiden hade hon väl tänkt det, kanske — men *då*? Det syntes henne ofattligt.

»Nej! Nej! Det är omöjligt,» återtog hon häftigt, »sådan som jag då var — så elak, fränstötande och ful.»

»Intet af allt detta var du — i mina ögon.»

»Ingen älskade mig så länge — — —» hon hejdade sig, men han förstod henne.

»Gud hade gifvit dem en sällsynt fågning; men genom dina ögon såg jag in i din själ och förstod, hvad makt där fanns till både godt och ondt — sådan du var äfven då, var du mig kärare än allt på jorden.»

Hon böjde sig djupt ned, medan tår efter tår sipprade fram ur hennes ögon.

Hon tänkte ej nu på honom, som var henne så kär, och som sagt henne de ljufvaste ord, hon hört från människoläppar. Hon tänkte på den flydda tiden, och på huru mycket rikare hon omedvetet varit än de hon afundats.

»Tror du mig inte?» frågade han.

»Jo, jag tror dig! Jag tror dig! Men det är för mycket — för mycken lycka!» jublade hon och smög sig intill honom.

Hon spratt upp ur hans famn.

Var det ej någon som ropade?

»Anna! Anna hvar är du?» ljöd det ängsligt.

»Det är mamma!» sade hon och reste sig hastigt.

Hon hade lämnat sin mor på soffan nedanför verandan, där solen sken så varm och lifgifvande, och där satt hon ännu med ett oroligt uttryck öfver sitt ansikte.

Hon var vacker nu på gamla dagar med sitt gråa hår och sin hvita mössa — vackrare än i ungdomsåren.

»Gud ske lof att du kom!» sade hon, då Anna närmade sig — »du dröjde så — jag var rädd att något händt dig.»

Hon såg på sin dotter — såg på kyrkoherden — och förstod plötsligt, att något verk-

ligen händt — något som hon både väntat, önskat och fruktat.

Det låg en glans och värme i Annas ögon, som gjorde henne rent vacker och värmde upp moderns hjärta, och denna mor, som varit så svår att vinna, slöt sitt barn intill sig, som ville hon aldrig släppa det.

»Du lämnar oss, jag förstår det,» sade hon snyftande, »men du förtjänar att bli lycklig.»

Hon höll inne ett ögonblick, kämpande med sig själf för att få fram orden; så sade hon sakta: »Jag trodde en gång, att Gud tagit allt ifrån mig — nu vet jag, att han lämnade det bästa kvar.»

Ur notisboken.

Kvinnosaken. »De samlade Kvindeföreningar» i Köpenhamn uttalade på ett talrikt besökt möte i förra veckan sin »tillslutning till tanken om kvinnornas sociala och politiska likställighet med männen».

*

Blinda kvinnor som sjukgymnaster. En lönnande sysselsättning för blindas är helt naturligt svårt att finna. I London har man emellertid gjort försök med att utbilda blindas kvinnor till sjukgymnaster, och dessa försök ha utfallit på ett öfverraskande tillfredsställande sätt. Det har visat sig, att de blindas ge massage med en lättare och smidigare hand än någon seende. Vid flere af Londons förnämsta institut för sjukgymnastik och massage ha nu blindas kvinnor erhållit förmånliga anställningar.

*

Ett Jenny Linds-minne. I början på 1840-talet uppfördes i Newyork det på sin tid storartade »Stevens House», det första hotell som i Newyork sköttes enligt europeiskt mönster d. v. s. att gästerna betala särskildt för rum och särskildt för mat. Enligt amerikansk sed betalar gästen »board» eller visst pris för både logis och föda. Detta »Stevens House» har i dagarna börjat rivras för att lämna plats för ett palats, afsedt för affärslokaler.

Det var här Jenny Lind bodde under sitt vistande i Newyork, då hon tjugade amerikanarne med sina näktergalstoner och i »Stevens House» fästvänning var det, som hennes impressario, den odödliga P. F. Barnum, gaf den mest glänsande bankett, som ännu Newyork då skadat, till hennes ära. Vid denna fäst närvar allt hvad Newyork hade framstående inom konst, litteratur och handelsvärlden. De hade hittills beundrat Jenny Lind för hennes undersköna sång, men vid detta tillfälle lärde de känna henne personligen, och från denna stund föreskrifver sig den snart sagdt heliga vördnad, hvarmed amerikanarne ännu i dag omfatta hennes minne.

*

Rysslands George Sand. Grefvinnan de Pournemin, Rysslands äldsta författarinna, som skref under pseudonymen Eugénie Tour har afidit i Varchau. Hon debuterade som författarinna 1849. Några år senare utgaf hon en roman »Niëcen», som gjorde stor lycka och förskaffade henne namnet den ryska George Sand.

*

Rosa Bonheur, den ryktbara målaren, fyller 70 år denna månad. Hon bor i ett lyxfullt inredt slott i Fontainebleauskogen. Då hon arbetar, är hon alltid klädd i manlig dräkt. Kjortlar bär hon inte gärna; hon påstår, att hon i dem känner sig 10 år äldre än hon är. Madame Bonheur är liten, men starkt byggd, har silfverhvitt hår och klara, bruna ögon.

*

Lifvet och romanen. Som romanförfattarinna uppträder nu fröken Hélène Vacarescu, den mycket omtalade hjältinnan i det rumäniska kärleksdramat. Hon har på franska skrivit en roman, som heter »Voiku et Dmitrin»; den är författad i brefform och ger en diskret framställning af de kärlekshistorier och erotiska konflikter, författarinna haft att genomgå.

Bidrag i alla ämnen mottagas med tacksamhet.

Teater och musik.

K. Operan gaf i onsdags »Gioconda», den sista föreställningen före påsk.

K. Dramatiska teatern gaf i onsdags en extra föreställning — den sista före påsk — till förmån för teaterns elevskola hvarvid programmet upptog »Den hvita nejlikan», komedi i en akt af A. Daudet och Manuell, spelad af teaterns elever, Frans Hedbergs enaktskomedi »Mellan bjudningarna», hvaruti eleverna fröknarna Svanström och Rising uppträdde, samt »Ett resande teatersällskap». Detta nummers utgifvande har måst påskyndas för helgen, hvilket hindrar oss närmare yttra oss öfver föreställningen.

— En dramatisk turné skall i sommar företagas till Norrland af några bland k. Dramatiska teaterns förnämsta artister, hvarvid spellistan skall upptaga »En parisare» och »Dubbelspel». Turnén skall ledas af hrr Fredrikson och Hamrin. Öfriga medlemmar äro fru Hamrin, fröknarna Åhlander och Seelig samt hrr Bäckström, Hedlund och Skånberg.

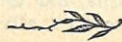
Vasateatern gifver tills vidare hvarje afton »Mikadon», som vid dess återupptagande visat sig äga samma dragningskraft som förr.

Sällskapet P. B:s matiné i söndags å Berns salonger hade, som väntadt var, lockat en synnerligen talrik publik, som i den mest animerade sinnesstämning njöt af detta unika tillfälle att på en offentlig konsert få åhöra sällskapets utmärkta musikaliska prestationer. Programmet var desamma, som föregående fredag följts vid den mera enskilda konsert, som gafs till förmån för sällskapets välgörenhetsfond. Denna konsert hade och däri ett särskildt intresse, att den var den första, som sångkören gaf under sin nye ledare, direktör E. Åkerbergs ledning.

Som sedvänjan kräfver vid P. B:s sångfester, inledes och avslutades matinéen med sällskapets båda storslagna högtidskörer »Baechi barn» af Randel och Brendlers »I de höjda toner skalle». Både kören och solopartierna klingade fulltonigt och rent med fin nyansering och ypperlig sammansjungning. Serien af Bellmanssånger väckte utomordentligt bifall och utfördes ock på ett sätt, fullt värdigt den kör, som alltid lysande häfdat denna nationella sångartradition. Ett par smånummer, af Heise och en fransk dansvisa, slog ock mycket an.

Kring konsertens hufvudnummer, »Den flygande holländaren» af E. Åkerberg, koncentrerade sig naturligtvis det största intresset. Ursprungligen skriven för kör och två pianon och i detta skick offentlig uppförd på kompositörens konsert för ett år sedan, har denna pjäs nu blifvit i så mätto förändrad, att till den samma satts ett dels ackompanjerande, dels själfständigt orkesterparti (endast stråkinstrument), som gjorde en förträfflig verkan. De båda pianostämmorna sköttes af hrr Lambère och Jacobson med smak och färdighet, de öfriga stämmorna exekverades af sällskapets nybildade orkester, som med god sammanhållning och renhet utförde sitt svåra parti, ett resultat som vunnits genom flitiga öfningar och ett ständigt ökad intresse för den förelagda uppgiften.

Musikställningarna under påskveckan och dagarne närmast därefter äro som vanligt talrika och värdefulla. »Skapelsen», Haydns oratorium, gifves enligt bruket långfredagen i Östermalms kyrka till förmån för Primurarebarnhuset. Medverkande äro hofkapellet under hr Hennebergs ledning och som solister fru Edling, hrr Strandberg, Strömberg och Sellergren. **Sällskapet O. D.**, hvilket, som man vet, inom sig sluter elitörsterna bland Upsala studentsång, ger annandag påsk matiné i Musikaliska akademiens stora sal. **Filharmoniska sällskapets** tredje abonnementskonsert äger rum i Musikaliska akademien onsdagen den 20 april. Programmet upptager A. F. Lindblads körcykel »Drömmarne», Rheinbergers körverk »Clärchen auf Eberstein», smärre körer a capella af Schumann och Saint Saëns samt kvintett för stråkinstrument och piano af Raff. Och slutligen uppföres lördagen den 23 »Elias», Mendelssohns oratorium, i Musikaliska akademiens stora sal. Titelpartiet utföres af hr Salomon Smith. Härvid biträdes Musikföreningen af fruarna Dina Edling och Davida Afzelius samt hr Lemon och k. hofkapellet. Konserten dirigeras af hr Franz Neruda, hvilken anländt till hufvudstaden för att öfvertaga ledningen af öfningarna, hvilka tills nu pågått under hr Erik Åkerberg.

Idealererna.

Berättelse

af

C. O. Gumœlius.

Belönad med hedersomnämmande vid Iduns stora pristäffing.

(Forts.)

»Kanske notarien anser det opassande och okvinnligt af mig att yttra mig så, »återtog hon lugnt, »men jag har en gång för alla fått vanan att säga rent ut, hvad jag tänker, och jag trodde mig enligt min brors utsago veta, att notarien hyser intresse för andra saker, än om det är nödvändigt att hafva en mellanrätt mellan den salta maten och steken, eller om man kan dricka portvin på sur mjölk.»

Ström skrattade.

»Jag hoppas,» genmålde han, »att fröken ej misstager sig däri. Dyliga saker intressera mig ej det minsta, och jag måste kanske till min skam bekänna, att äfven det där samspråket om musik och målningar lämnade mig temligen oberörd.»

»Alldeles mina åsikter,» inföll Anna med iver. »Hvad har man för behållning af dylikt. För ytliga sinnen kan det ju vara ett sätt att fördrifva tiden, som annars aldrig tar slut, men den som tänker lite djupare kan ej tillfredsställas däraf. För min del pålagas jag nästan af musik... den stör mig, då jag läser eller tänker.»

»Hvad håller fröken nu på med för arbete?» frågade Ström.

»Ja,» svarade Anna småleende, »det är egentligen ganska besynnerligt. Jag kom här om dagen att se i Schiller och fick då upp Kabale und Liebe. Jag genomläste den åter med djupt intresse och kände en obetyinglig lust att söka tränga riktigt till djupet däraf och sammanfatta mina intryck i en liten studie därofver. Stycket är visserligen gammalt, och nu för tiden tänker ju ingen människa därpå, men det är ej heller för offentligheten jag skrifer.»

»Ett sådant drama,» inföll Ström, »kan för öftrigt aldrig blifva gammalmodigt. Ställ ännu en gång den egennyttiga, intriganta hofmannen mellan den älskande, uppoffrande Louise och den ädle, men häftige Ferdinand, och tragedien skall åter uppföras, denna gång i nutidskostym. Huru många mord och själfmord läsa vi ej om snart sagt dagligen, och hvem vet, hvilka kabaler som föranledt dem, huru ofta en af svartsjuka förbittrad kärlekshistoria därmed funnit sin dystra avslutning.»

Anna stannade och betraktade öfverraskad den talande. »Så eget,» sade hon därefter, »det är alldeles detsamma, som jag redan nedskrifvit såsom ett sorts företal till min studie. Notarien tycks särskildt hafva fäst sig vid detta stycke.»

»Ja,» svarade Ström, »det har alltid varit mig ett stort nöje att läsa dessa snillet analyser af människan, sådan hon visar sig, då passionerna tagit herraväldet. Därför har min läsning af skönlitteraturen till stor del bestått af dramatiska arbeten från äldre och nyare tider. Romanen kan nog vara bra, men i dramat får man det väsentliga så att säga i sammanträngd form.»

Ja, äfven däri delade Anna hans åsikt, och så fortsatte de en stund med Schiller, gingo sedan öfver till Shakespeares och voro midt inne i en afhandling om Hamlet, då de stordes af den öfriga ungdomen, som pratande och skrattande ströfvade omkring i parken.

Då de tre herrarne sent på aftonen reste hem, voro de fulla af loftal öfver den angenäma familjen på Finnsboda. Brukspatronen var då en riktig hedersgubbe, frun ett fint och älskvärdt fruntimmer och döttrarna... ja, om de ej rent ut sade, att de funnit sina idealer, så var det ej utan, att de tänkte något sådant.

Naturligt var, att det så angenämt började umgänget på det lifligaste fortsattes. Axel kunde ej vara utan sina vänner, utan gick eller åkte litet emellan in för att hämta hem den eller dem, som voro lediga. Och då dessa funno, att de ej behöfde krusa, utan alltid voro välkomna, begagnade de sig också med förtjusning af tillfället. Det var så friskt och skönt därute i denna härliga natur, tyckte jägmästaren, och så åt man så förträffligt där, menade doktorn. Notarien sade som vanligt ingenting, men han medförde alltid böcker eller tidskrifter, som sändes honom i mängd från Stockholm, och så gifvo dessa anledning till långa och lärda samtal mellan honom och Anna.

Men så småningom började Axel märka, att hur roligt hans upptåg med systrar och vänner än i början var, hotade det likväl nu att alldeles fördärfva det nöje han väntat sig af »vattumännens» vistande i Storeby. Doktorn satt som fastspikad vid serveringsbordet, och det stötte på omöjligheter att få honom med på en promenad eller upp i Axels enskilda rum för att tala en smula förstånd. Lika illa var det med jägmästaren, som musicerade och ritade och ledde i en konstens värld, där han tyckte hafva glömt, att det fanns något annat till. Det var likväl ej utan, att han på senare tider blifvit litet mer sällskaplig och slog sig tillsammans med den öfriga familjen. Värst var det dock med notarien. Strax efter sin ankomst fångades han af Anna, som tillsporde honom om nyheter och berättade, hvad hon själf läst och tänkt och skrivit, sedan de sist träffades, och så var han förlorad för alla andra.

»Det vore då löjligt,» tänkte Axel, »om mitt skämt skulle blifva allvar,» och så föresatte han sig att anställa noggranna iakttagelser nästa söndag, ty det hade blifvit en vana, att de då utan vidare hjudning åto middag på Finnsboda.

Det var ovanligt varmt denna dag, och för att bespara vännerna besväret att gå i hettan lät Axel spanna för en lätt vagn och åkte själf in för att hämta dem. Han fick doktorn bredvid sig, medan de andra åkte i baksätet. Och nu skulle profvet börja.

»Min käre Fors,» öppnade han attacken, så snart de kommit ifrån den ojämna stenläggningen, »det var då riktigt rart att få språka med dig en stund.»

»Åh,» genmålde den andre, »jag är minsann så ofta ute hos dig, att jag snarare förväntar mig öfver, att du ej ledsnar på mig.»

»Så du talar,» sade Axel afböjande. »Men säg mig nu, hur trifs du här nere på bondlandet?»

»Alldeles förträffligt,» svarade doktorn. »Jag vet mig knappt hafva vistats på en angenämare plats... och detta,» tillade han, »har jag naturligtvis i första rummet att tacka dig för, som infört mig i din familj, där jag rönt så mycken vänlighet.»

»Åh bevars, så artigt och gentilt sagdt,» skattade Axel. »Annars tycker jag, att du bör hafva så lagom roligt därhemma, så som du uppoffrar dig att hålla mina föräldrar sällskap, ty att Elsa också sitter där med sitt eviga broderi, kan just inte vara vidare trefligt för dig, så barn som hon är.»

»Barn...» utropade doktorn förvånad.

»Ja visst,» fortsatte Axel. Hon är ju bara en sjuutton, aderton år och har just aldrig varit ute i världen.»

»Det må vara,» genmålde Fors ifrigt, »men hon är i alla fall en af de sötaste flickor jag vet, och hvad förstånd och praktisk erfarenhet beträffar, går hon bestämdt vida öfver hundratal, som äro både dubbel och tredubbel så gamla som hon.»

»Åh,» tänkte Axel och böjde sig fram för att dölja ett leende. »det låter misstänkt,» hvarefter han högt tillade: »Det var nog hvad du slår högt på komlimanger i dag, ty du vill väl icke på allvar söka inbilla mig, att du, som varit så mycket med och sett så många charmanta kvinnor, ens skulle tänka på att jämföra dem med en liten landflicka, som visserligen är rätt snäll och ser ut som folk mest, men totalt saknar det där egna, som följer med en dam af värld.»

»Ja, ni bröder äro då de blindaste af alla varelser,» utfor doktorn förargad. »Jag skulle just vilja veta, hvad som fattas fröken Elsa i världsvana. Hon skulle i denna stund vara en prydnad för hvilken krets som helst, ja, om det så vore vid själfva hofvet!»

»Ha, ha ha,» skattade nu Axel så högt och hjärtligt, att jägmästaren resta sig, stack fram huvudet mellan dem och frågade, hvad de hade så roligt åt.

»Ingenting,» sade doktorn hastigt, innan Axel hann yttra ett ord. Och så talades ej mera härom.

Efter middagen berättade Siri, att hon fått hem nya noter, däribland en duett af Hallström, hvilken tycktes vara förtjusande. Skulle jägmästaren vilja försöka den?

»Med största nöje,» svarade denne och reste sig.

»Men, kära Siri,» utropade Axel, »kan du då inte låta honom få vara i fred så lång stund, som han smälter maten?»

»Du begagnar ibland bra underliga uttryck, snälle Axel,» sade Siri rodnande, »min mening var blott att fråga, om det roade jägmästaren.»

»Ja, det skulle det också göra,» inföll denne artigt, men Axel, som i dag föresatt sig att gifva

noga akt, tyckte sig finna, att det ej märktes särdeles stor entusiasm hos någondera.

»Ja, senare då,» afgjorde hon, »dagen är ju lång. Snälla mamma,» fortsatte hon, »få vi ut lite förfriskningar i parken, så slå vi oss ned där allesammans, medan mamma och pappa taga lilla middagsluren.»

Förslaget vann bifall till och med af notarien. Den enda, som ej tycktes belåten, var Anna, hvilken sade sig skola skriva bref först och aflägsnade sig med en kort bugning för sällskapet.

»Det fick du för ditt besvär,» skattade brukspratronen.

»Collén,» sade frun förebrående.

»Vi få väl trösta oss ändå,» menade Axel, och så gäfvö de sig af.

Under promenaden kom Siri att gå bredvid notarien och var så full af muntra infall och ett visst oskyldigt kokerteri, att den annars så allvarlige unge mannen tinade upp och började språka helt gladt och otvunget. Vid framkomsten till den bestämda platsen slog de sig också ned bredvid hvarann och fortsatte samtalet, hvari de öfriga snart indrogos, ett samtal, som berörde allt möjligt, och däri infallen som lätta bollar flögo från den ene till den andre.

Axel var förtjust. Nu befann han sig i sitt rätta esse och njöt för första gången odeladt af sina kära vattumäns sällskap. Men hvad studierna beträffar kom han ingenstans. Där sutto Siri och notarien och här Elsa och jägmästaren och sågo helt belåtna ut med hvarandra. Och doktorn låg på rygg i gräset och pratade tok, utan att synas hafva en tanke på »den sötaste flicka han kände.»

»Men hvar blef Anna af?» utropade plötsligt Axel.

»Hon sade ju, att hon skulle skriva ett bref,» svarade Elsa.

»Nå, det kunde hon väl hunnit med nu,» återtog brodern. »Det måtte vara en viktig afhandling, hon nu sätter ihop.»

»Fröken Anna är mycket litterärt anlagd,» sade notarien. »Jag har haft nöjet se några af hennes uppsatser och de äro alldeles utmärkta så till innehåll som form.»

»Ja, den som hade en sådan begåfning,» inföll nu Siri lite spetsigt. Kanske jag kunnat öfva upp mig, om jag lagt mig vinn därom, ty mina kria böcker ansågos i skolan som något särdeles charmant. Men som jag just aldrig trorde därpå och för öfrigt Anna redan börjat bli så där lärd, tyckte jag det var nog med ett snille i familjen och slog mig därför på de där enklare sakerna, som jag nu sysslar med. Men nog skulle det vara bra roligt att få ett sådant loford, som Anna nyss fick af notarien,» tillfogade hon med en ofantlig suck.

Notarien såg på den unga flickan med ett leende, som tycktes säga, att hon var alldeles tillräckligt förtrollande, som hon var. Och han hade ej så orätt, ty den skålmska blicken ur dessa djupblå ögon, hvilka strålade mot honom under de mörka ögonhåren, kunde hafva förvidit huvudet på hvem som helst. Lägger man härtill fina drag, fulla af lif och intelligens, samt en gracios figur, inhöljd i en tunn, nästan hvit dräkt, har man för sig den behagliga bilden af Siri Collén.

Innan notarien hann formulera ett svar, som ej alltför tydligt uttryckte hans tankar, hördes steg på den vid sidan liggande sandgången, och ögonblicket därefter inträdde Anna på den öppna platsen.

Om hon särskildt sökt efter ett tillfälle att framställa andens makt öfver och förakt för materien, kunde hon ej funnit en lämpligare illustration än där hon nu stod och lät en allvarlig, något medlidsam blick sväfva öfver det framför henne i alla möjliga bekväma ställningar lägrade, muntra sällskapet. Själf såg hon, som man säger, bra ut liksom alla öfriga medlemmar af familjen, men då ytan var det hon minst ville tänka på, försmådde hon de hjälpmedel toaletten erbjuder att låta ett utseende framstå på fördelaktigt sätt. Ehuru hennes svarta spetsklädnad var vida dyrbarare än systrarnas lätta sommardräkter, gjorde den likväl ej på långt när samma effekt, och man skulle nästan kunnat tro, att den varit lånad, så illa satt den. Till följd af att hennes ögon voro något svaga och därför ej tålde det starka solluset, bar hon en ofantlig, af henne själf uppfunnen trädgårdshatt, gemenligen Annas sommarnöje kallad, hvilken utgjorde systrarnas fasa. Det var således en icke ringa kontrast mellan henne och den eleganta, behagliga grupp hon nalkades.

Notarien, som plötsligt återfått sitt vanliga, mörka utseende, skyndade upp och förde henne till en af grässofforna, där de båda slog sig ned. De voro snart inne i ett allvarligt samtal, under

det de öfriga fortsatte sitt lätta skämt. Den lurande spionen iakttog dock, att den filosofiske unge mannens blickar litet emellan flögo bort till de öfriga, och att han ej ägnade så full uppmärksamhet som vanligt åt det lärda samtalet.

Då Siri fann sig så snöpligt beröfvad sin kvaljer, riktade hon sitt anfäll mot doktorn, och det med en kraft och iver, som tvingade denne att rent af sätta sig upp för att försvara sig. Den unga flickan var af en eller annan orsak ovanligt uppsluppen och utvecklade en nästan feberaktig liflighet. Ehuru hon ju alltid var munter och glad och gärna skämtade med ungherrarne, hade likväl ingen sett henne gå så nära ett verkligt kokerteri som just nu, och sykonen betraktade henne med förvånade blickar. Axel sade dock för sig själf, att det var märkvärdigt, hvad lilla syster vuxit till sig. Hon var ju alldeles briljant.

(Forts.)

Från Th. Lunds kappaffär, Drottninggatan 21, följer med detta nummer till Iduns prenumeranter i hufvudstaden ett ställigt cirkulär, rikt illustrerat med modeller öfver de nyaste vår- och sommarmoderna i kappväg. Hr Lunds etablissement har under sin jämförelsevis korta tillvaro vunnit synnerligt förtroende och blifvit en af de mest bemärkta affärer i Stockholm.

Från Iduns läsekrets.

»Konsten att gifva middag»

har nyligen varit föremål för en för öfrigt ganska kvick uppsats af »Herna». Hoppas författaren benäget ursäktar, att undertecknad vågar anmärka mot några punkter i densamma.

I senare delen af uppsatsen påstår »Herna,» att »en med rätta utdömd sed är att lägga tandpetare på bordet». Det vore verkligen stor skada, om »denna sed» skulle upphöra, hvilket dock lyckligtvis ej är fallet, och det är verkligen förvånande, att »Herna,» som för öfrigt synes fullt hemma i det ämne hon behandlar, ej vet, att numera vid finare middagar användas små ställ med tandpetare vid hvarje kuvert.

Att, som »Herna» föreslår, företaga denna operation i allsköns ensamhet, då man rest sig från middagsbordet, låter sig väl svårigen göra, då samvaron ju alltid fortsattes åtminstone någon timme sedan.

Ty huru präktiga tänder man än har, fastnar ovilkorligen en mängd matrester mellan desamma, hvilka, om de få kvarstanna, genom salivens inverkan bilda frätande syror.

Trots »Hernas» järemiader öfver »den afskyvärda seden» att använda sköljkoppar, synes den, som hon äfven själf säger, »äter vinna insteg». Och då nu en gång så märkvärdigt händer, att ett mode är nyttigt och hälsosamt, hvarför i all världen ej då taga fasta därpå?

»Herna» går ändå så långt i medgifvande, att hon finner munhygien »beaktansvärd,» men för att praktiskt tillämpa ett af de första villkoren för att uppnå ett godt resultat ryser hon och undrar, om »ej en lämpligare plats än matbordet finnes för dylika intima förättningar». Förmodligen huser »Herna» vis-à-vis sköljkoppar samma åsikter som om tandpetare, att de böra användas »i allsköns ensamhet», ehuru det väl svårigen låter sig göra vid eller efter en middag.

Jag skulle tvärtom vilja tillråda »Herna» och de, som tilläfskytt läsa dessa rader, att efter hvarje måltid, den må nu vara finare eller tarfligare, ordentligt använda så väl tandpetare som sköljkopp. Det skulle säkert lända så väl dem själfva som deras barn till fromma.

Tandläkare.

Innehållsförteckning.

Constance Hultin; af Ellen Key. (Med porträtt). — Påsk; efter Adolf Böttger, af J. N-g. — Våra studentkor; ett litet bidrag till den svenska kvinnoemancipationens historia af S. M. I. — »Iduns skollofskoloni». — Våren på landet; af Thore Blanche. — Hvarför sjunga vi ej mera? — Tre systrar; en sannsaga berättad af Vilma Lindhé. (Slut från föreg. nr.) — Ur notisboken. — Teater och musik. — Idealerna; berättelse af C. O. Gumelius. Bel. med hedersomnäm. vid Iduns stora pristäffing. (Forts.) — Från Iduns läsekrets.